

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ,
Strada Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

La hramul mănăstirii Sf. Ilie prooroc, din Toplița.

S'au împlinit chiar zece luni de zile de când și-a luat începutul de funcționare sf. mănăstire din *Toplița*, întemeiată ca stavropighie de Î. P. Sf. Sa Patriarh și Regent *Miron*. De zece luni, în permanență, cinci monahi, sub conducerea starețului Ștefan Teodorescu, fac servicii zilnice, după rânduiala mănăstirească, spre mângăierea și hrana sufletească a multor credincioși ce o cercetează cu evlavie. Mulțumirea sufletească cu care se re'ntorc la casele lor toți cercetătorii, îi duc în mod sincer vestea până departe, în Săcuime până la Voșlăbeni, pe Mureș în jos până la Idicele și mai în jos până către Tg.-Mureș. Cu toată faima bună ce i se duce, sunt mulți cari caută să o defaime, îndeosebi preoții uniți și sectarii. Și unii și alții văd în această mănăstire un puternic mijloc de întărire a ortodoxiei și de regenerare a frumoaselor noastre slujbe ca rânduială și cântare, desînfrumșetate de duhul laicizat al multor slujitori ai altarului. Popii uniți din săcuime o văd mai cu ochi răi, și cu amenințări de escludere caută să împedec pe credincioșii lor de a o cerceta. Curentul fiind pornit nu-l pot stăvili, din contră îl întetesc. Tot așa pătesc și ceilalți defăimători. Dacă din 10 pelerini s'au oprit acasă 8, doi tot au plecat și la întoarcere au adus informații sigure despre tot ceea-ce au văzut și auzit. O astfel de veste bună i-a făcut pe vre-o zece credincioși din Idicel, să vină pe jos aproape 60 de klm., pe ziua hramului.

Mai trebuie un an doi până se formează tradiția și mănăstirea își statornicește menirea, aducând și toate foloasele duhovnicești pentru ortodoxia atacată de sectari. Valoarea îi va crește când mijloacele îi va îngădui să facă propagandă mai intențivă

cu răspândire gratuită de cărți, icoane și cruciulițe, cum se face în măsură mică și astăzi.

Ziua de Sf. Ilie proorocul, din anul acesta, cea dintâi de hram a mănăstirii, a adunat la serviciile religioase ce s'au făcut, un număr destul de mare de credincioși, atât din jur, cât mai cu seamă din Toplița. Biserica a fost neîncăpătoare, cum e neîncăpătoare și de alte dăți. Serviciul divin a fost condus de prot. Dumitru Antal, rev. bis., prot. I. Maloș, doi ieromonahi și un diacon. Răspunsurile au fost cântate pe psaltichie de ceilalți monahi, dând un deosebit farmec serviciului.

După sf. liturghie s'a săvârșit un parastas pentru ctitorii Gheorghe și Domnița Cristea, înmormântați în această mănăstire. S'au adaus rugăciuni și pentru pomenirea Regelui Ferdinand I., dela a cărui moarte s'au împlinit doi ani, cât și pentru alți credincioși cari au cerut pomenirea morților lor.

A urmat sfințirea apei la fântâna mănăstirii, ridicată de către Soc. Mormintelor Eroilor. S'a sfințit și o icoană cu izvorul tămăduirii, așezată de-asupra fântânii. Icoana a fost zugrăvită de pictorul D. Belizarie. Sfârșite rugăciunile, prot. Antal, a cuvântat despre însemnătatea mănăstirii în apărarea și întărirea ortodoxiei în aceste părți. Credincioșii au fost apoi stropiți cu apă și miruiți.

Oaspeților streini și mai de seamă din loc li s'a servit masa la mănăstire și toți împreună au trimis o telegramă de felicitare marelui ei întemeietor Î. P. Sf. Sale Patriarh Miron, urându-i de ziua numelui, mulți ani cu sănătate!

CREAȚIUNEA LUMII

(Urmare).

v. 2. „Și pământul era nevăzut și netocmit¹⁾ și întunec era deasupra adâncului²⁾ și Duhul lui D-zeu se purta pe deasupra apelor“.

Dupăce autorul biblic în primul vers vorbește despre originea materiei străvechi, aci își îndreaptă privirea asupra materiei din care D-zeu avea să formeze Pământul. Aspectul acesteia era cel al unui haos. Expresiunile: nevăzut, netocmit, adânc, trebuie luate mai mult în sens negativ, decât pozitiv. Toate au menirea de a determina mai de aproape noțiunea „haos“. Această materie haotică inertă D-zeu o pregătește în vederea viitoarelor formațiuni. „Duhul lui D-zeu,“ voința creatorică divină personificată, aceea putere creatorică, modelatoare și dătătoare de viață, care stăpânește totul, deci însuși D-zeu, căruia trebuie să-i atribuim întreaga existență, o stăpânește.

[Ce ne spune știința despre forma străveche a materiei din care s'au dezvoltat sistemele solare (incluzive Pământul?)

La început era o masă nebuloasă. Pe încetul în această nebuloasă s'au constituit centre de condensare. În urma unei influențe externe, s'a pus în mișcare, începând a se învârti în jurul propriei sale osii. Prin învârtire cât timp încă nu se stabilise un echilibru între puterea centrifugală și cea centripetală, din marea nebuloasă s'au desprins multe bucăți, cari au continuat a se învârti și mai departe în sensul nebularii din care s'au desprins. (V. teoriile cosmogonice nebulare).

Senzul expunerii Biblice nu pare a fi contradictoric. Moise întâi ne vorbește despre materia primară, despre haos, (Ceriul și pământul în forma străveche), apoi privește mai de aproape numai acea parte din care D-zeu formează Pământul, deci o bucată desprinsă din întreg. Dacă în descrierea acestei bucăți rupte din imensa masă gazoasă nu se folosește de terminologia contemporană proprie științelor naturale, nu însemnează că aspectul ei ar fi fost altul, decât cel presupus de

¹⁾ Expresiunilor: nevăzut și netocmit din traducerea română corăspund cuv. ebraic: tohu-vabohu. Tohu în l. ebraică are înțelesul de „gol, nimicnicie“ cf. Is. 45, 18; Ier. 4, 23; Dl 32, 10. Ultima parte a cuv. vabohu, o găsim în l. assiriană în forma de: Bahu = zeița haosului, și în cea feniciană în forma de: Baō = o zeiță străveche.

Combi-nația în care ne obvin' în primul cap. al Gen. este fără îndoială proprie formei de expunere ebraice străvechi.

²⁾ Expresiunii „adânc“ îi corăspunde în textul original cuv.: tehom = văjeitor, clocotitor. Se folosește și pentru a arăta oceanul cu valurile lui mugitoare, și adâncurile mării. Aci în sens figurat reprezintă haosul ca pe un abis de nepătruns.

cosmogoni. Ceeace știința numește azi o masă gazoasă, pentru contemporanii și cititorii operei lui Moise ar fi fost greu de conceput. De aceea autorul se folosește de expresiunile; tohu-vabohu, tehom, prin cari zugrăvește tabloul pe care îl prezintă Pământul în forma lui cea mai străveche, tablou accesibil pentru orice om.

În fine prin cuvintele: „Și duhul lui D-zeu se purta pe deasupra apelor“ desleagă importanța³⁾ problemă: care este originea puterilor cari acționează asupra materiei?

Dupăce oamenii de știință s'au mulțumit a presupune existența puterii ca ceva dat, (nici decum ca produs al materiei) Biblia vine și desăvârșește rezultatul cercetărilor științifice dând expresiune celui mai de seamă adevăr din această legătură de idei, în sensul că D-zeu este autorul cât și plantatorul puterilor cari acționează în și asupra materiei].

B) Activitatea celor 6 zile.

Gen. 1—31.

v. 3—5. „Și au zis D-zeu: să se facă lumină și s'a făcut lumină. Și a văzut D-zeu lumina că este bună; și a despărțit D-zeu între lumină și între întunec. Și a numit D-zeu lumina ziua și întunecul l-a numit noapte. Și s'a făcut seară și s'a făcut dimineață: zi una“.

Și D-zeu a zis. De zece ori se repetă aceste cuvinte în istoria creațiunii. Reprezintă atotputernicia cuvântului divin creator. Noi suntem obicinuiți să aducem la cunoștință voința noastră, prin cuvinte, sau porunci corăspunzătoare. D-zeu pentru a-și face cunoscută voința nu trebuie să vorbească. Însă fiindcă Biblia a fost scrisă pentru oameni, autorul atribuie acest mijloc de a exprima voința și lui D-zeu.

Simplitatea porun-ci: să se facă lumină și realizarea acestei porun-ci: se făcu lumină sunt demne de atotputernicia divină.

Prin noțiunea lumină nu avem să înțelegem altceva, decât ceea ce în uzul comun al vorbirii se numește lumină. Creațiunea luminei ocupă locul prim, fiindcă de acest act sunt dependente toate celelalte. De lumină sunt dependente întreaga viață

³⁾ Noțiunea ape din acest vers este privită de teologi în diferite senzuri:

Unii cred că prin apele de aci avem să înțelegem însuși pământul în starea lui haotică.

Alții provocându-se la ps. 104, 6 consideră apa amintită de apă propriu zisă, care înconjoară Pământul.

În fine sunt și de accia cari interpretând literal locul Iob. 38, 8 în sensul că apa a izvorât din sânul Pământului, se gândesc că aci ar fi vorba despre apă internă.

și ordine. „Și a văzut¹⁾ D-zeu că este bună lumina“, însemnează recunoașterea formală a perfecțiunii creaturii, ca ceva absolut bun, corăspunzătoare voinței și ideii divine. Respinge pe de altă parte, rătăcirea mult răspândită între popoarele orientale, că ar exista ființe, create de un duh rău, cari în sine sunt rele.²⁾

„Și a despărțit D-zeu între lumină și întunerec“. Cu toate că în continuare se spune că a numit D-zeu lumina „zi“ și întunerecul „noapte“, aceste cuvinte nu avem să luăm numai în sensul că ar exprima schimbarea alternativă între zi și noapte, ci și în sensul, că prin apariția luminei s'a pus capăt stăpânirii absolute a întunerecului asupra Pământului. Lumina și întunerecul sunt două polarități absolut distincte.

„Și s'a făcut seară și s'a făcut dimineață: ziua întâi“. Sensul noțiunilor „seară“ și „dimineață“, având a determina începutul și sfârșitul unei zile de activitate divină, este dependent de sensul pe care-l dăm noțiunii „zi“ din tratatul biblic despre creațiune.

În momentul când prin expresiunea „jom“ înțelegem o durată mai lungă de timp, rostul celor două noțiuni este de a limita acea durată de timp, precum seara și dimineața sunt limitele unei zile obicnuite de 24 h.³⁾ La locul convenit am spus felul cum este azi în majoritate interpretată expresiunea „jom“.

[S'ar părea că prima zi a creațiunii biblice nici decum nu poate fi împăcată cu datele științifice. Până bine de curând reprezentanții științei se întrebau mirati: cum poate susținea Moise că lumina a fost creată înaintea creațiunii soarelui, care este

¹⁾ Este un antropomorfism, fiindcă D-zeu nu are ochi trupești. Întru cât însă D-zeu este creatorul ochilor și capacității lor de a vedea, i-se poate atribui capacitatea de a vedea în cea mai desăvârșită formă. Adeseori în Sf. Scriptură se repetă acest antropomorfism.

²⁾ Dr. I. Schuster u. Dr. I. Holzammer „Handbuch zur Biblischen Geschichte“ p. 120.

³⁾ Ziua naturală nu este calculată de seara până în cealaltă seară, ci de dimineața până în proxima dimineață, spre deosebire de ziua de lucru de dimineața până seara, și de ziua astronomică dela miezul nopții, până la miezul nopții, ziua se termină prin trecerea nopții care îi urmează; prin ivirea dimineții începe o altă zi de lucru.

Corăspunzător zilei de activitate divină, se calculează și ziua de lucru pentru om, adică începând cu dimineața. Zilele de sărbătoare încep însă seara pentru a fi o aducere aminte, că precum în lumea materială întunerecul premerge luminei, și fără de cuvântul creator ar fi rămas totdeauna, astfel și în viața spirituală totul este dependent de harul divin. cf. Schuster u. Holzammer „Handbuch zur Bibl. Geschichte“ p. 121.

focarul de lumină pentru Pământ? Azi însă știința îi dă absolută dreptate autorului biblic, căci pe de-o parte versul 16 nu trebuie interpretat în sensul că-abia în ziua a patra D-zeu a creat soarele, luna și stelele, ci atunci au ajuns să aibă forma lor actuală; pe de altă parte precum Pământul (după părerile științifice) înainte de a deveni solid, a trebuit să treacă din starea gazoasă în cea lichidă incandescentă, așa și masa solară trebuie să se supună aceluiași legi, fiind însă mult mai mare, trecerea dintr'o stare într'alta reclamă mai mult timp. Apariției luminei pe Pământul încă în formație, corăspunde momentului, când nucleul incandescent al Pământului a prins o poșghită solidă la suprafață, poșghită care fiind înconjurată de un cerc gros de elemente mai ușoare încă nesedimentate și enorme cantități de vapori iute este complet acoperită cu ape; și momentului când masa solară în jurul căreia se învârtea masa Pământului a ajuns să-și condenseze elementele componente într'un nucleu central de gaze incandescente, cari radiu lumină în toate părțile. Această lumină mult mai slabă decât mai târziu, străbate prin negura vaporilor și gazelor, cari înconjurau Pământul, alungând întunerecul.

În cele mai adânci straturi de cărbuni de piatră s'a dat de urmele unei vegetații, care are notele caracteriste ale plantelor crescute în umbră, și alimentate dintr'un strat abundent de bioxid de carbon. O dovadă că și mai târziu, după ce printr'un al 3-lea act creatoric uscatul iese la iveală din marea străveche, era înconjurat încă de gazuri, și razele solare pătrund cu greu prin negura de nori și gaze până la pământ.

Se mai poate oare îndoi cineva de originea divină a tratatului biblic despre creațiune].

v. 6—8. „Și au zis D-zeu să se facă tărie în mijlocul apei; și să fie despărțind apă de apă; și s'a făcut așa. Și au făcut D-zeu tăria; și au despărțit D-zeu între apa, care era sub tărie și între apa, care era deasupra tăriei. Și au numit D-zeu tăria cer; și au văzut D-zeu că este bine; și s'a făcut seară și s'a făcut dimineață, ziua a doua“.

Prin tărie¹⁾ nu avem să înțelegem altceva, decât atmosfera, care încercuește Pământul și care ne apare ca o boltă întinsă deasupra Pământului. Menirea atmosferei este de a separa apele de jos, de cele de sus,²⁾ apele în stare lichidă, de apele în starea gazoasă.

¹⁾ Termenul corăspunzător ebraic este *raha*, — extins. Este precum se crede cel mai potrivit pentru a arăta spațiul imens. De altfel Sf. Scriptură cunoaște o seamă de expresiuni pentru a reda noțiunea întins, cari prin diversitatea lor sunt o dovadă că nu trebuie interpretate în sens literal. Astfel *cerul (tăria)* este comparat cu o oglindă, cu un cort, (v. 21, 40, 22, Iob 26, 7; 37, 18 etc.).

²⁾ Precum expunerea biblică privitoare la *bolta cerească*, astfel și expunerea privitoare la *apele de sus*, este proprie

Această tărie în v. 8 este numită *cer*, noțiune care nu trebuie privită în același mod, ca noțiunea *cer* din v. 1. Acolo prin *cer* se înțelege întreg universul în afară de Pământ, pe când aci numai atmosfera, care înconjoară Pământul.

Au fost identificate aceste noțiuni de autorul biblic, fiindcă *tăria*, (firmamentul) era concepută de popoarele orientale, ca o boltă, un cort, sprijinit ca pe niște columne, de munții cei mai înalți, iar pe această boltă D-zeu a fixat soarele, luna, stelele.

Acest al doilea act creator este de o identică importanță cu primul, căci și el condiționează existența vieții pe Pământ. Atmosfera nu numai că desparte apele de sus de cele de jos, ci este și cauza multor fenomene miraculoase din natură.

[Creațiunii luminii îi urmează în timp creațiunea atmosferei (ceriului). Ce ne spune știința despre acest nou important factor necesar vieții?

Massa gazoasă din care avea să se formeze Pământul, ruptă din imensa nebulară, massă formată din toate corpurile chimice simple, gazeificate, trece din starea gazoasă în cea lichidă. Nebulăra dispăre prefăcându-se într'un amalgam de materii topite și gaze fierbinți. Volumul materiilor lichide așezate după greutate în partea centrală, la început este mult mai mic, decât volumul gazelor înconjurătoare. Pierzându-se treptat din căldură, volumul gazelor scade, percipiându-se treptat clorurile alcalino, alcalino feroase, etc. se mărește în schimb volumul materiilor lichide. Pe încetul se prinde o poșghită solidă la suprafață care învâlește materiile lichide. În masa gazelor rămase se combină oxigenul cu hidrogenul și condensându-se cad în formă de apă, care conține încă o mulțime de substanțe din masa în care s'au condensat. Scoarța Pământului fiind subțire, căldura masei interne lichide contribuie, ca apa care acopere Pământul să evaporeze în cantități enorme, astfel că aspectul suprafeței planetei noastre este acela al unei mări uriașe, acoperită cu neguri de vaporii și gaze.

Oxigenul care n'a intrat în combinație cu hidrogenul, împreună cu nitrogenul fiind mai grele între gazurile care înconjoară Pământul se lasă până deasupra apei, contribuind ca vaporii de

mentalității popoarelor orientale. E natural că Sf. Scriptură în felul de a înfățișa lucrurile să țină cont de concepțiile contemporane. Iar concepția populară, că ar exista ape și dincolo de bolta cerească, ape care cad pe pământ când se deschid încuetoarele ceriului, are la temelie faptul, că ploaia cade de sus. Din această concepție știința are menirea să ajungă la cunoașterea legilor fizice care produc fenomenul. O tendință de emancipare de sub influința părerii vechi o găsim în cărțile mai noi ale Sf. Scripturi. Nu suntem însă îndreptățiți a atribui cărților sfinte lipsă de precizie, pe motivul că privește unele fenomene după apariția lor, fără a da lămuriri fizice.

apă ieșiți din marea fierbinte, să se ridice deasupra lor. Astfel apare atmosfera de aer, care învâlește Pământul.

Până la Galilei importanța textului biblic privitor la creațiunea tăriei (atmosferei) pentru oamenii de știință n'avea rost. Zadarnic își băteau capul să înțeleagă ce voește să spună autorul prin „*tăria*“, care desparte apele de jos de cele de sus. Galilei e primul care stabilind că aerul este mai greu decât apa în stare de vaporii, înțelege Biblia. Dela Galilei încoace între Biblic și știință în această privință este un deplin acord. Importanța creațiunii atmosferei stabilită de Moise, știința vine și azi și o aprobă. Dacă autorul biblic ne spune că menirea atmosferei este de a despărți apele de jos de cele de sus, știința s'a convins că această muncă este uriașe.

(Va urma).

Muntean.

CONFERINȚE PREOTEȘTI ȘI CERCURI RELIGIOASE

Protopopiatul Lupșa.

Conferința generală misionară a preoției din tractul Lupșa, a fost convocată pe zilele de 26 și 27 Maiu a. c., în Runc cu filia Lunca-Largă.

În preseara zilei de 26 Maiu, designată pentru conferință, un grup de preoți s'au deplasat în parohia Runc, sub conducerea venerabilului pâr. prot. Vasile Gan, iar alt grup, cei mai apropieți, a sosit dimineața.

Ajunși în parohie, cei sosiți seara, au oficiat Vecernia, iar pâr. V. Șpan a mărturisit.

În ziua de Duminecă, 26 Maiu, s'a celebrat în sobor Utrenia și sf. Liturgie de către prot. V. Gan, prot. on. Nestor Manciu și preoții Gh. Lazar, V. Șpan, P. Sabău, V. Gan iun., I. Groza, S. Jina și I. Ursu. Răspunsurile liturgice au fost date, parte de preoții cari nu serveau, parte de cantorii veniți la serbare din parohiile apropiate.

Bisericiuța micuță, însă destul de încăpătoare în proporție cu numărul sufletelor din parohie, încă de timpuriu s'a tixit de popor, nu numai din loc, ci și din filie și comunele învecinate.

La priceasnă a predicat pr. S. Jina, despre „Cum și unde l-au mărturisit sf. Apostoli pe Isus Hristos, și cum și unde să-L mărturisim și noi, creștinii de azi, pentru a tinde spre desăvârșire și deci a ne mântui sufletele noastre și a dobândi viața vecinică“.

S'au cuminecat credincioșii mărturisii în ajun.

După finirea sf. Liturgii, s'a eșit în progradea bisericii, unde s'a săvârșit sfințirea apei, sfântul Maslu, Parastasul cu ridicarea pausului.

Într'o vorbire lămurită și temeinică, pr. V. Gan iun., accentuiază necesitatea tainei sf. Botez și deci a apei ca mijloc de curățire, nu numai trupească, ci mai presus de toate, sufletească. Insistă și asupra ungerii cu untul de lemn, ca fiind iarăși un mijloc eficace de tămăduire a boalelor sufletești și trupești.

Încheierea serviciilor a făcut-o pr. P. Sabău, cu o tractare a cuvintelor Mântuitorului nostru Isus Hristos; dela Ioan, c. 20, v. 19: „...Pace vouă“. Aduce în legătură cu „pacea“ Mântuitorului și „ura“ care stăpânește multe suflete în vremea de astăzi și care ură naște „patima părilor“.

Vorbitorul arată rezultatele binefăcătoare ce reies din iubirea și pacea reciprocă a oamenilor și rezultatele dăunătoare, ruinătoare, cari reies din ura reciprocă și pe cari rezultate funeste le-am putea încunjura, dacă ne-am impune voința, unul fiecare, spre pacea Mântuitorului. Stăruie ca credincioșii să se iubească, să fie îngăduitori unii față de alții, spre a evita neplăceri, cari conduc la pări, procese cu anii și sărăcie.

A urmat încheierea serviciilor cu otpust și o gustare în comun, la preotul local, la un timp destul de înaintat.

Spre a duce la îndeplinire programul zilei, s'a revenit fără multă întârziere la sf. biserică, unde, complectat misionarismul cu Vecernia zilei, după sfârșitul căreia, vrednicul preot V. Șpan, a ținut o cuvântare bine încheată și concisă, despre „Ce menire are „fondul premiilor de propagandă religioasă-morală“ sau a „încurajărilor“, al tractului, înființat nu de mult“.

Fondul premiilor de propagandă religioasă-morală sau încurajărilor, înființat cu țintă bine definită, din inițiativa laudabilă a neobositului și zelosului păr. protopop V. Gan, augmentat din prisosul bănesc al preoților din tract, are de scop promovarea religioasă și moralității enoriașilor din parohiile tractului Lupșa, — prin distribuirea

de-ocamdată de cărți-premii, cu conținut religios-moral, mai târziu și în bani, după creșterea fondului la o sumă mai mare, a celor membrii din corpul bisericii ortodoxe tractuale, cari dovedesc și vor dovedi prin viața lor morală, o purtare conformă cu virtuțile creștine sau se disting prin vreuna din virtuțile (creștine) bune în viața familiară și de obște.

Evidențiază în termeni preciși, datorințele trupești și sufletești ce le are creștinul: 1) Față de Dumnezeu; 2) Față de sine însuși și 3) Față de aproapele său. Accentuiază în special datorințele sufletești, față de acești trei factori importanți, dela a căror îndeplinire conștiențioasă, atârnă o purtare morală bună și deci premiarea.

Premierea celor distinși, nu va putea fi o piedică, zice conferențiarul, nici acelor, cari azi nu se premiază, ci un imbold și îndemn pentru viitor, de a îmbrățișa cu toată dragostea și cu toții virtuțile (creștine) bune, spre a se face părtași la astfel de distingeri binevenite, menite spre o reînviore a vieții private și publice, sufletește în consonanță cu preceptele lui Isus Hristos, ca temeiul a fericirii noastre.

În progradea bisericii se efectuează premiarea credincioșilor, respective — întrucât numărul cărților a fost îndestulitor — împărțirea de cărți religioase-morale instructive tuturor, bărbați și femei, de către pr. V. Șpan și sub directa conducere a președintelui.

De încheiere, neînfrântul luptător și harnicul propoveduitor cu cuvântul și cu scrisul, protopopul tractual V. Gan, îndrumă cu părintești povețe pe credincioși, între altele cu cuvintele: „Partea externă a ființei voastre ați înfrumusețat-o și împodobit-o cu haine albe și curate, cred că și internul, adică sufletul vostru, vă este îmbrăcat cu hainele și podoabele virtuților creștine netrecătoare. De îmbrăcăminte sufletească să nu vă uitați niciodată, fie că ați neglija pe cea corporală“.

În legătură cu tractarea păr. P. Sabău, despre patima părei, le pune la inimă adevărată hrană sufletească, isvorâtă din iubirea de părinte, „să evite cu ori-ce preț: certele, urile, gâlcevile unii către alții și ca centru de apelare și judecare în împreju-

rări mai încordate, *să le fie*, — nu advocații, judecătorii lumești, etc., cari îi despoaie de ultimul ban, ducându-i la sapă de lemn și cari seacă bunăstarea celor împričinați, ci judecătorul și avocatul nostru cel mai apropiat, intim, avocatul nostru fără plată și necostisitor — *conștiința noastră* și inima ca mijlocitoare a ei. Acești apărători ai noștri au darul și calitatea specifică lor, că spre bine te îndeamnă, simți mulțumire sufletească, când ai făcut bine; de rău te apără și feresc, dacă ascuți supus, — simți muștrare de cuget când ai făcut rău; și pe cari apărători *îi avem la dispoziție întotdeauna*“.

Se menționează faptul, că poporul a ascultat cu multă bunăvoință, îndemnul de bine ale păstorilor sufletești, manifestând pentru misionari dragoste însuflețită. La întrebarea pâr. protopop: „Sunteți mulțumiți de cele ce ați auzit și văzut astăzi“, cu toții au izbucnit într'un glas: „Să trăiți și să vă dea Dumnezeu sănătate“. Și ca dela un reprezentant al celor însetați după hrana sufletească, răsună demnă și hotărâtă o voce mai departe: „Da-re-ar Domnul să avem parte de astfel de zile în fiecare an“.

Terminată misiunea, s'a făcut o mică excursiune de câțiva preoți în filia Lunca-Largă, drumul trecând prin „Cheia Runcului“. O minunată și admirabilă cheie a naturii, în felul cum este situată, ca poziție, de ambele părți a văii Runcului.

În bisericuța de lemn s'a făcut o scurtă rugăciune, cu câteva ectenii, timpul fiind înaintat, cu răspunsuri line și melodioase date de preoții asistenți, cu câțiva creștini atrași de ceata vestitorilor de Evanghelie, desăvârșește misionarismul zilei și cu amurgul serii de-odată, ne reîntoarcem în materă, spre a lua parte la ședința intimă, care se prelungește până la orele 10 seara, când se suspendă până a doua zi.

Redeschisă ședința intimă (27 Maiu), se motivează preoții absenți; diferite acte oficiale se comunică spre luare la cunoștință; se cetește elaboratul parohiei Baia-de-Arieș „Situația religio-morală a parohiei“, ca foarte reușit, pornind în lucrarea sa dela cuvintele poetului: „Putred era mărul, dar sănătoși erau sâmburii“; se face critica serviciilor decurse, împreunate cu misionarism;

se declară, în merit, ca deplin reușite, cu unele îndrumări ale președintelui; se defige locul de întrunire pentru Conferința generală misionară de primăvară a preoților în parohia Orăști și prin cuvintele pilduitoare, ca exemple de urmat în păstoria enoriașilor și turmei cuvântătoare, ale pâr. șef tractual, ședința resp. conferința se declară de încheiată.

După masa comună dată de binevoitorul și ospitalierul întru Hristos frate, Emil Gan, ne pregătim de plecare, fiecare cu conștiința liniștită, de a-și fi împlinit după putere misiunea, pentru care am fost concheinați.

Preot Silviu Jina.

CRONICĂ

Știre personală. P. Sf. Sa Episcopul nostru Nicolae, în ziua de Luni, 22 Iulie c., a plecat la băile Sovata, pentru o lună de zile. Dorim iubitelui nostru ierarh să afle liniștea trebuitoare pentru întărirea sănătății și re'nprospătarea puterilor de muncă pe care o depune cu atât devotament la bunul mers și progresul eparhiei noastre.

Rezultatul examenelor de bacalaureat din întreaga țară. Totalizându-se la ministerul de instrucție toate datele examenului de bacalaureat din Iunie c., situația generală și definitivă este aceasta: S'au prezentat 11.107 de candidați și au reușit 6104, deci un procent de 54.90 la sută. Repartizați astfel pe provincii: Vechiul regat 6098 prezentați, 3439 reușiți; Ardeal 3113 prezentați, 1728 reușiți; Basarabia 982 prezentați, 450 reușiți; Bucovina 914 prezentați, 484 reușiți.

Colaboratorii Calendarului nostru eparhial, sunt rugați să trimită manuscrisele până la 1 Septembrie c., pe adresa redacției. Se primesc și fotografiile de biserică nouă sau vechi, — interesante ca stil, — eventual despre evenimente cu caracter bisericesc, cari se publică pe lângă achitarea taxei clișeului (Lei 3.50 de cm.)

Modificarea legii repausului duminical a fost amânată pe toamnă, în urma protestelor ce s'au făcut. Ministerul muncii promite că între timp va cere avizul tutu-

ror organizațiilor reprezentative, direct interesate de această modificare. Din partea asociației funcționarilor comerciali s'a prezentat o delegație la dnii ministri I. Maniu și I. Răducanu, și au protestat contra modificării acestei legi. Dl Răducanu a explicat că nu se proiectează o modificare generală, ci e vorba de libertatea acordată sectelor religioase, cari au ales zi de sărbătoare Sâmbăta. — Am ajuns departe de tot cu democrația, domnule ministru, dacă câteva mii de sectari, cu învățături potrivnice ideii de stat și românismului, pot dicta unei țări creștine ortodoxe, cu minorități însemnate catolice, reformate, — toți duminicali, — să aducă o lege de nerespectare a zilei de Duminică! Nu vă dați seama că o astfel de lege poate produce grave turburări pe sate. — Așteptăm atât din partea Sf. Sinod, cât și din partea preoților parlamentari, să se facă proteste energice. Chiar ziarul „Dimineața” ne învinue biserica, că n'a făcut încă nici un demers în această importantă chestiune.

O mare donație Eforiei Spitalelor civile. Marele bogătan Hector Economus, mort de curând la Viena, a lăsat prin testament, Eforiei Spitalelor, moșia Roznov din jud. Neamț, castelul și un fond de 3 milioane Lei, în bani, cu destinația de a se înființa acolo un sanatoriu pentru tuberculoși. — Tot mai sunt oameni marinimoși.

CREȘTINI!

Fiecare din voi ați văzut sau ați auzit că **Catedrala ortodoxă din Cluj** nu se poate termina din lipsă de fonduri.

Acum se licitează un automobil în favorul acestei Catedrale. Oferiți și voi câțiva Lei, de cari vă puteți lipsi și astfel veți avea mulțumirea sufletească de a contribui la zidirea unei biserici, pe lângă posibilitatea de a câștiga un automobil, care se va trage la

LOTERIE

în ziua de 20 Octombrie a. c. în localul primăriei Cluj, cu supravegherea dlui primar al orașului Cluj, dlui prefect al județului Cluj și dlui procuror general.

Un bilet care conține

10 numere câștigătoare
== costă numai 20 Lei. ==

Dacă cumpărați 10 sau mai multe bilete, numele dvs. va figura ca donator și se va publica prin ziare.

Trimiteti suma destinată la Consistorul ortodox, la Librăria Anca sau la oricare bancă din Cluj, indicând că este pentru Loteria în favorul Catedralei și veți primi imediat numerele corăspunzătoare. Taxa recomandată de expediere este 15 Lei.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3844—1929.

Mulțumită publică.

La fondul pentru zidirea Catedralei am mai primit următoarele danii și colecte:

„Banca Agrară”, Cluj	25.000 L.
Dr. Eugen Nicoară, medic în Reghin	11.635 ”
Ocolul silvic, Galu-Neamțu	8.600 ”
” ” Moreni-Prahova	4.000 ”
” ” Turnu-Măgurele	1.645 ”
” ” Teaca-Mureș	1.200 ”
Dr. Ioan Pop, adv. în Alba-Iulia	1.155 ”
Dr. Gheorghe Trif, adv. în Cluj	1.000 ”
Ocolul silvic, Butoiu-Dâmbovița	940 ”
” ” Păulești-Prahova	770 ”
” ” Ierbuș-Mureș	710 ”
” ” Pogoanele-Buzău	520 ”
” ” Beiuș-Bihor	465 ”
” ” Murtfatlar-Constanța	450 ”
” ” Mănăstirea-Neamțului	450 ”
” ” Pârscov-Buzău	450 ”
” ” Mitreeri-Ilfov	410 ”
” ” Oradea-Bihor	400 ”
” ” Bolotești-Putna	400 ”
” ” Casiu-Bacău	400 ”
” ” Făgăraș	380 ”
” ” Budureasa-Bihor	300 ”
” ” Deva	280 ”
” ” Rădăuți	220 ”
” ” Anieș-Năsăud	200 ”
” ” Săliște-Sibiu	200 ”
” ” Iara-Turda	100 ”
” ” Șimleul-Silvaniei	100 ”
Fabrica „Ierbuș”	100 ”
Ocolul silvic, Petroșeni-Hunedoara	80 ”
” ” Tarnanța-Dorohoi	70 ”
” ” Tisău-Buzău	50 ”
Pr. Gheorghe Felea, Ciuruleasa	50 ”

Total . . . . . 62.730 L.

Colecta anterioară . . . . . 4.545.305 L.

Total general . . . . . 4.608.035 L.

Marinimoșilor donatori le exprimăm mulțumita noastră și pe această cale.

Cluj, la 8 Iunie 1929.

Consiliul Eparhial.

Nr. 254—1929.

2—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de clasa II-a *Rachiș*, protopopiatul Unguraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură și supraedificate economice, toate în stare bună, precum și grădină aproape de 2 jug.

2. Sesiune parohială de 19 jug. arător și fânaș.

3. Una zi de lucru dela fiecare familie.

4. Stola îndatinată.

5. Intregirea dela Stat a salariului preoțesc.

6. Darea după realități anual o plătește parohia.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererea cu documentele prescrise oficiului protopopesc și cu prealabila încuviințare se vor putea prezenta în parohie pentru a cânta, respective a celebra și a face cunoștință cu credincioșii.

Toți concurenții vor avea să prezinte act de învoire dela P. S. S. episcopul nostru, fără care act nu vor putea fi luați în candidare.

Rachiș, la 23 Iunie 1929.

Adm. paroh.:
Iuliu Chifa.

Notar:
Sonca Vasile I. Gavr.

„Văzut“. — Unguraș, 8 Iulie 1929.

Protopop *I. Chiurișan.*

CONCURS

3—3

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. II-a *Deleni*, tractul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în ziarul „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Casa parohială și supraedificatele necesare, toate în natură.

2. Lemne de focărit, la tulpină, din pădurea bisericii.

3. Una ferdelă de porumb sfărmit și una zi de clacă de fiecare cap de familie. Văduvii și văduvele contribuie numai jumăt.

4. Salar dela stat, conform cualificațiunii candidatului.

5. Porțiunea canonică în extensiune de 14 jugăre arător și cositor. Pentru întregi-

rea acestei porțiuni canonice la maximum prevăzut de lege, s'au făcut toate demersurile de lipsă.

6. Venitele stolare obicinuite în comună, ridicate conform cerințelor actuale.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh, sunt poftiți a-și prezenta cererea prevăzută cu documentele cerute de legile în vigoare, precum și cu actul de învoire dela P. S. Sa episcopul nostru, oficiului protopopesc ortodox român al tractului Reghin și cu consimțământul acestuia se pot prezenta în comună în vre-o Duminecă sau sârbătoare, spre a face cunoștință cu poporul.

Deleni, la 23 Iunie 1929.

Consiliul parohial ortodox român.

Ioan Sălăgean, preș. **Ioan Brătean**, notar.

Văzut. — Reghin, la 3 Iulie 1929.

I. Maloș, protopop.

Turdean & Profeta, Prapori și haine bisericești și tot felul de icoane bisericești, iconostase, Cluj str. Baba Novac Nr. 5/a.

Nr. 44—1929. par.

3—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de *cântăreț* al parohiei ortodoxe-române *Sângiorgiul de Mureș*, protopopiatul Tg.-Mureș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul celor 8 (opt) jug. cad. pământ care formează sesiunea cantorală.

2. $\frac{1}{3}$ parte din venitele stolare.

Cererea de concurs se va înainta la oficiul parohial în termenul prescris, anexându-se următoarele documente:

a) Extras de botez.

b) Certificat de pe ultimul an școlar.

c) Diplomă de cântăreț.

d) Certificat de bună purtare dela oficiul parohial, unde domiciliază.

e) Eventuale alte certificate.

Sângiorgiul de Mureș, 2 Iunie 1929.

Consiliul parohial.

Președinte:

Ieronim Puia, adm. par.

Notar:

Pop Ioan.

Nr. 350/1929 Prot.

Văzut: *Ștefan Russu*, protopop.